

VERBINDEN

De mens centraal: vernieuwen en vertrouwen.

Bestuursakkoord 2014 - 2018

MENS

- & Maatschappij
- & Omgeving
- & Economie
- & Mobiliteit
- & Maatschappelijk vastgoed
- & Dienstverlening
- & Financiën

Samenvatting

We staan aan de vooravond van grote veranderingen in ons sociale bestel en de rol van de (lokale) overheid daarin. Wij richten onze aandacht de komende vier jaar op de transformatie van diezelfde overheid. Mét onze inwoners, temidden van onze inwoners en vóór onze inwoners gaan we aan de slag.

Wij hebben ervoor gekozen een bestuursakkoord te schrijven dat vooral gaat over de wijze waarop wij de komende vier jaar willen besturen en niet zozeer over wat we op welk beleidsterrein gaan doen.

‘De inclusieve samenleving’: dat is wat ons voor ogen staat. In de inclusieve samenleving telt iedereen mee en nodigen we ook iedereen uit mee te doen. Gezien de uitdagingen in de komende bestuursperiode zijn twee begrippen leidend voor ons handelen en besluiten: mensgericht en duurzaam.

Mensgericht betekent voor ons open midden in de samenleving staan. Wij luisteren naar wat onze inwoners beweegt, wat voor hen belangrijk is en handelen daarnaar. Met onze inwoners gaan wij de discussie aan over de thema’s die ertoe doen. Wij staan voor de menselijke maat, voor nabijheid en herkenbaarheid, ongeacht de schaalgrootte.

Duurzaam geeft aan dat wij ervan overtuigd zijn dat wij onze wereld dienen over te dragen aan onze (klein)kinderen op een zelfde manier als wij deze hebben ontvangen. Dat betekent concreet dat wij de Trias Energetica als leidend principe gaan toepassen over de volle breedte van onze gemeente. Wij denken daarbij ook aan mensen en de problemen waar zij voor staan. Wij streven naar duurzame gemeenschappen.

De onderwerpen die we aandacht geven, hebben we verdeeld in zeven thema’s:

Mens en Maatschappij: We krijgen als gemeente nieuwe taken van het Rijk toebedeeld op het gebied van Jeugdzorg, WMO en participatie. Deze overheveling gaat gepaard met de wens op een andere manier de verhouding tussen inwoner en lokale overheid vorm te geven. Deze transformatie dient ertoe te leiden dat mensen meer omzien naar elkaar, meer voor elkaar zorgen en meer aan elkaar hulp vragen en zich hiervoor niet als eerste tot de gemeente wenden.

Mens en Omgeving: Wij leven in een groene plattelandsgemeente met een goed voorzieningenaanbod en 15 kernen waar het goed wonen en leven is. Dat moet zo blijven en daarom zetten wij ons de komende vier jaar in om de leefbaarheid van onze kernen te behouden en waar mogelijk te verbeteren.

Mens en Economie: Onze lokale economie staat onder druk. De veranderingen in de (wereld)economie vragen ook in de gemeente Zuidhorn om nieuwe verdienmodellen. Wij zetten daarom de komende vier jaar in op een actief lokaal werkgelegenheidsbeleid. Innovatie is voor ons een belangrijk thema.

Mens en Mobiliteit: Wij zetten in op een verbetering van de mobiliteit. We maken ons sterk voor een betere bereikbaarheid en de intensiteit van het openbaar vervoer, zodat mensen de auto makkelijker laten staan en stimuleren multimodaal vervoer.

Mens en Maatschappelijk Vastgoed: Wij vinden het belangrijk om bij het maatschappelijk vastgoed de verantwoordelijkheden met onze inwoners te delen. Wij maken hen bewust van wat het kost en gaan de kosten redelijker verdelen.

Mens en Dienstverlening: Onze traditionele rol van regels stellen en reguleren blijft overeind. Op veel terreinen wordt de verhouding tussen ons en onze inwoners een andere, meer gelijkwaardig. We vinden het belangrijk dat wij meer zichtbaar zijn voor de inwoner en meer bij mensen thuis komen. Ook een besluit over de herindeling organiseren wij naar de menselijke maat.

Mens en Financiën: Wij streven ernaar om nieuwe taken met de bestaande budgetten uit te voeren. Eventuele tegenvallers, die zeker in de eerste jaren mogelijk zijn, vangen wij op vanuit onze Algemene Bedrijfsreserve. Als de financiële ruimte het toelaat zullen we de stijging van de OZB terugbrengen tot de inflatiecorrectie.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	4
1.1 Andere verhoudingen	4
1.2 Uitdagingen	5
2 Fundament en Pijlers	6
2.1 Mensgericht	6
2.2 Duurzaam	7
3 Thema's	8
3.1 Mens en Maatschappij	8
3.2 Mens en Omgeving	9
3.3 Mens en Economie	10
3.4 Mens en Mobiliteit	11
3.5 Mens en Maatschappelijk Vastgoed	11
3.6 Mens en Dienstverlening	11
3.7 Mens en Financiën	12
4 Portefeuilleverdeling	14

1 Inleiding

In de gemeente Zuidhorn gebeurt veel, in weerwil van de recessie die de afgelopen jaren heeft gespeeld en waarvan de effecten ook nu nog voelbaar zijn. We hebben de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet in de realisatie van onze Toekomstvisie. Op de verschillende locaties wordt gestaag gebouwd, we hebben veel sportvoorzieningen opgeknapt, het Nieuwe Wonder van Aduard is in uitvoering, er wordt gewerkt aan samenwerkingsscholen, het Komplan komt dit jaar tot een afronding, de bouw van de Brede School is gestart en we zijn volop bezig om de transities in het sociale domein vorm te geven.

De gemeente Zuidhorn heeft op veel punten de zaken goed op orde. Tegelijkertijd staan we aan de vooravond van grote veranderingen in ons sociale bestel en de rol van de (lokale) overheid daarin. Daarom richten we onze aandacht op de volgende uitdaging: de transformatie van diezelfde lokale overheid. We leggen de komende jaren andere accenten en gaan op een aantal onderdelen door op de ingeslagen weg. Mensgericht en duurzaam zijn de pijlers voor ons handelen. Mét onze inwoners, te midden van onze inwoners en vóór onze inwoners gaan we aan de slag. Dit is het akkoord van de fracties van het CDA, de ChristenUnie en GroenLinks, dat tegelijkertijd een uitnodiging is aan inwoners, maatschappelijke organisaties en andere fracties. Ons motto is: “Verbinden: De mens centraal: vernieuwen en vertrouwen”.

Wij hebben ervoor gekozen een bestuursakkoord te schrijven dat vooral gaat over de wijze waarop wij de komende vier jaar willen besturen en niet zozeer over wat we op welk beleidsterrein gaan doen. We beschrijven in dit akkoord het fundament en de pijlers waarop wij de komende jaren ons handelen en onze beslissingen gaan baseren. De onderwerpen die we aandacht geven, hebben we verdeeld in zeven thema's.

Dit akkoord is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 schetsen wij ons beeld van de veranderende overheid en de uitdagingen waarmee wij als gemeente de komende vier jaar te maken krijgen. In hoofdstuk 2 geven wij het fundament en de pijlers weer waar dit bestuursakkoord op is gebouwd. Hoofdstuk 3 bevat de thema's die wij de komende vier jaar prioriteit geven. In hoofdstuk 4 vindt u tot slot de portefeuillevverdeling.

1.1 Andere verhoudingen

Onze bestuursperiode staat in het teken van een veranderende overheid. We krijgen op onderdelen een andere rol. We komen in een andere verhouding tot onze inwoners te staan. Maar wat betekent dat?

Een aantal traditionele taken van de overheid blijft hetzelfde. Daarbij denken wij onder meer aan veiligheid, infrastructuur, burgerzaken en lokale regelgeving. Deze taken blijven we uitvoeren met dezelfde inzet: betrouwbaar, dienstverlenend, regulerend en handhavend.

Op vele andere gebieden zullen we de gemeentelijke overheid opnieuw moeten uitvinden. Wij zien hier de veranderende overheid als een bestuur en een ambtelijke organisatie die primair uitgaan van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van inwoners. Wij zijn niet langer de partij die het bedenkt en regelt maar een partner die meedenkt, waar nodig initieert, initiatieven ondersteunt en op onderdelen ook uitdrukkelijk loslaat. We zijn gelijkwaardig waar dat kan en regelend, sturend en handhavend waar dat nodig is.

‘De inclusieve samenleving’: dat is wat ons voor ogen staat. We drukken hiermee het evenwicht uit, dat nodig is tussen de overheid als houder van de wet en als schild voor de zwakkeren aan de ene kant en de inwoner als gelijkwaardige partner en als doe-het-zelver aan de andere kant. In de inclusieve samenleving telt iedereen mee en nodigen we ook iedereen uit mee te doen én vertrouwen we op de verantwoordelijkheidszin van de inwoners, die op hun beurt weer mogen bouwen op een betrouwbare overheid. Dit vraagt bij de traditionele taken een duidelijke en voorspelbare sturing en voor het overige veel meer aandacht voor de zachte kanten. Bij de zachte kanten denken we aan een cultuur van vertrouwen: een open en lerende samenleving.

We nodigen iedereen uit om met hoofd en hart te werken aan de toekomst van ons allen.

We streven naar een samenleving waar mensen het als vanzelfsprekend vinden een bijdrage te leveren door bijvoorbeeld (vrijwilligers)werk e.d. Hierbij is “jong geleerd, oud gedaan.” Hun ideeën en dromen over hun toekomst vormen inspiratiebronnen voor ons. Dit leidt ertoe dat niemand buitengesloten wordt en iedereen meedoet, een kans krijgt en zijn toekomst vorm kan geven. De menselijke maat is leidend voor de wijze waarop wij communiceren en handelen.

1.2 Uitdagingen

De gemeente Zuidhorn staat de komende vier jaar voor tal van uitdagingen. Deze vormen voor ons een belangrijk kader voor ons bestuursakkoord. Voor de komende jaren zien we in ieder geval de volgende uitdagingen:

- De transities en de transformatie van het sociale domein, waarbij wij nieuwe taken krijgen en op een andere wijze omgaan met onze inwoners dan voorheen;
- Ambities op het gebied van duurzaamheid die we waar willen maken;
- De woningmarkt met veranderende behoeften van woningzoekenden (onder andere ouderen en starters), die ons noodzaakt om nieuwe afwegingen te maken;
- Leefbaarheid van dorpen die onder druk staat door het afnemen van voorzieningen (bijvoorbeeld door vergrijzing en ontgroening), sluiting van scholen en dergelijke;
- De gevolgen van aardgaswinning, die leidt tot risico's en schade;
- Een arbeidsmarkt die onder druk staat en leidt tot een groeiende werkloosheid;
- Een lokale economie die kampt met de effecten van de recessie maar ook worstelt met de vraag hoe in te spelen op veranderende verdienmodellen;
- De toenemende automobiliteit en de druk daarvan op het wegennet, het milieu en de omgeving;
- Een vastgoedportefeuille die vraagt om keuzes en het delen van de lasten;
- Intensieve en brede samenwerking in het Westerkwartier en een harmonisering – waar mogelijk en gewenst – van organisatie en beleid;
- Definitieve besluitvorming over de gemeentelijke herindeling in het Westerkwartier en de voorbereiding en uitvoering daarvan;
- Een druk op de gemeentelijke financiën door onder meer de nieuwe taken in een tijd dat de financiële druk bij onze inwoners ook hoog is.

Wij zien het als onze taak op deze uitdagingen een passend antwoord te vinden en de kwaliteiten van ons gebied daarbij te benutten. Ons antwoord op deze uitdagingen beschrijven wij in de volgende paragrafen: het fundament, de pijlers en de thema's.

2 Fundament en Pijlers

Het fundament van ons collegeprogramma is de ‘inclusieve samenleving’. Dat vindt zijn oorsprong in de normen en waarden van aan de ene kant het christelijk-sociale en aan de andere kant het vrijheidslievende en ecologische denken. In de ene traditie wordt gezocht naar een rechtvaardige verhouding van de mens en zijn gemeenschap; in de andere traditie wordt gezocht naar een duurzame verhouding van natuur en milieu tot de ontwikkeling van markt, overheid en samenleving.

Gezien de uitdagingen in de komende bestuursperiode staan twee begrippen als pijlers op dit fundament: mensgericht en duurzaam. Ze zijn leidend voor ons in de komende bestuursperiode. Deze begrippen overstijgen de individuele thema’s, programmaonderdelen en beleidsonderwerpen. Ze geven ons de sleutel in handen voor de oplossingen voor de uitdagingen en het benutten van de kansen. Ze zijn richtinggevend in ons handelen en besturen.

2.1 Mensgericht

Open, mensgericht en midden in de samenleving. Dat is het bestuur dat wij willen zijn en dat vragen wij ook van onze medewerkers. Wij luisteren naar wat onze inwoners beweegt, wat voor hen belangrijk is en handelen daarnaar. We betrekken hen en de verbanden waarin zij zich bewegen, zoals verenigingen, vroegtijdig bij wat wij doen en geven duidelijk aan wie welke rol heeft. Waar zij wel en geen invloed hebben.

Met onze inwoners gaan wij de discussie aan over de thema’s die ertoe doen. Wij wachten niet af tot zij naar ons toekomen, een voorlichtingsavond of raadsvergadering bijwonen: we gaan naar hen toe. Discussie en tegenspraak vinden we stimulerend: samen kunnen we ervan leren en er beter van worden. De transformatie van het sociale domein, de lerende economie, de zoektocht naar nieuwe verdienmodellen en de voorbereiding op de herindeling zijn onderwerpen die we interactief met onze inwoners willen bespreken. Dat doen we bij hen thuis, bij buurtverenigingen, in dorpshuizen, bij verenigingen, noem maar op. Wat we doen is gedragen. Nog beter: ontstaan uit de geest van onze inwoners.

We staan waar mogelijk naast onze inwoners. We denken met hen mee. We stimuleren en ondersteunen hun initiatieven vanuit het vertrekpunt dat het mogelijk is wensen te verwezenlijken en problemen op te lossen. We komen niet op voorhand met pasklare oplossingen, maar helpen inwoners die oplossing zelf te bedenken. We doen dat oplossingsgericht, regelluw en zonder al te veel administratieve rompslomp. Een gemeente die meer van haar inwoners vraagt, moet zich daarin ook dienstbaar opstellen. Wij staan voor de menselijke maat, voor nabijheid en herkenbaarheid, ongeacht de schaalgrootte.

Dit alles bereiken we niet van vandaag op morgen: dat is, wordt en blijft een continu proces.

De raad betrekken wij vroegtijdig bij beleidsvoorbereiding en besluitvorming. Met een open houding en in dialoog zijn we op zoek naar verbeteringen, nieuwe ideeën en goede voorbeelden van elders. Met respect voor het dualisme gaan we ook met de raad een verbinding aan om samen het hoofd te bieden aan de uitdagingen die op ons afkomen. Beleidsvorming gaat interactief, systematisch en planmatig in korte beleidsnota’s.

2.2 Duurzaam

We leven in een wereld waar we onvoldoende zorgvuldig omgaan met wat de wereld biedt. We denken daarbij aan grondstoffen, producten en energie. De groeiende wereldbevolking en haar consumptie leidt tot schaarste in grondstoffen waaronder fossiele energie én een overdaad aan afval. Wij zijn ervan overtuigd dat wij onze wereld dienen over te dragen aan onze (klein)kinderen op een zelfde manier als wij deze hebben ontvangen. Het is vanuit dit vertrekpunt dat wij onze bestuursperiode vorm willen geven.

Dat betekent concreet dat wij de Trias Energetica als leidend principe gaan toepassen in ons handelen en besturen over de volle breedte van onze gemeente: we verminderen energieverbruik, verbruiken energie die duurzaam is opgewekt en gebruiken fossiele brandstof alleen als het niet anders kan. We gebruiken grondstoffen die herbruikbaar zijn.

Maar duurzaamheid gaat verder. Wij denken ook aan mensen en de problemen waar zij voor staan, zoals individualisering en eenzaamheid, hufteerigheid en winstbejag en een gebrek aan saamhorigheid.

Wij streven naar duurzame gemeenschappen. Als een straat, een buurt, een vereniging en een dorp een gezonde sociale samenhang kent, ligt daarin de basis voor tal van initiatieven zoals zorg voor elkaar, gezamenlijke activiteiten en verbetering van de leefomgeving. Als er in gemeenschappen geloof is in een betere toekomst, investeren mensen meer in kennis en scholing. Als in een dorp een groot vertrouwen in elkaar is, vergroot dat de kwaliteit van een duurzame toekomst.

Wij zetten ons daarom in voor het verduurzamen van onze gemeente, waar het gaat om de ruimtelijke en technische kant en ook om de sociale, menselijke kant.

We zorgen er daarbij voor dat onze inspanningen meetbaar zijn. We doen onderzoek naar de meest geschikte aanpak, maatregelen en systematiek en rapporteren hierover periodiek aan de raad, inwoners en belangenorganisaties.

Onze inzet leidt tot een belangrijke stap in de richting van de ‘inclusieve samenleving’.

3 Thema's

Gegeven de uitdagingen waar wij de komende vier jaar voor staan, zetten wij ons de komende bestuursperiode in voor zeven thema's.

3.1 Mens en Maatschappij

Voor de mens in zijn sociaal domein staan veel veranderingen op stapel. We krijgen als gemeente nieuwe taken van het Rijk toebedeeld op het gebied van Jeugdzorg, WMO en participatie. Deze overheveling gaat gepaard met de wens op een andere manier de verhouding tussen inwoner en lokale overheid vorm te geven en ook met forse bezuinigingen. Deze transformatie dient ertoe te leiden dat mensen meer omzien naar elkaar, meer voor elkaar zorgen en meer aan elkaar hulp vragen en zich hiervoor niet als eerste tot de gemeente wenden.

Deze transformatie begint met de overdracht van taken aan de gemeente per 1 januari 2015. Wij zorgen ervoor dat de continuïteit voor bestaande gebruikers gewaarborgd is, voor de jeugdzorg drie jaar en voor de WMO één jaar. Wij regisseren de nieuwe taken naar beste vermogen en realiseren ons daarbij dat het de eerste jaren voor iedereen wennen is. Wij zijn hierin een lerende organisatie, dus we doen dat met vallen en opstaan.

We vinden het belangrijk dat onze inwoners, van wie wij veel verwachten, goed worden meegenomen in de veranderingen die op hen afkomen. Wij gaan daarom met hen in gesprek, lichten hen goed voor over de wijzigingen en betrekken hen erbij. De transformatie in het sociaal domein is bij uitstek een onderwerp waarover wij de maatschappelijke discussie gaan voeren.

Daar waar zorg nodig is, doen wij dat zo passend en nabij mogelijk. Identiteitsgebonden zorg blijft mogelijk. Initiatieven van inwoners, zoals de zorgboerderijen in onze gemeente, blijven wij een kans bieden. Dat geldt ook voor Persoonsgebonden Budgetten (PGB). Deze houden we in stand waarbij wij fraude zoveel mogelijk tegengaan. Daarbij heeft het onze voorkeur om het werken met tussenpersonen zoveel mogelijk te beperken.

Sturing op de zorg doen wij door resultaatafspraken te maken met aanbieders. Wij regelen niet alles dicht. De zorg voor een goede oplossing voor onze inwoners staat voorop en geeft daarbij ruimte aan de professional. Wij spreken daarom kwaliteitscriteria af, kijken naar het eindresultaat en houden contact met de inwoner om te ervaren hoe het gaat.

Als lokale overheid zijn wij regisseur op het sociale domein: we voeren het gesprek met onze inwoners, kennen de specifieke uitdagingen per dorp, bepalen in samenspraak welke oplossing nodig is en kopen zo nodig in. Eigen verantwoordelijkheid van mensen is daarbij ons uitgangspunt. Voor degenen die om welke reden dan ook niet in hun eigen zorg kunnen voorzien, bieden wij een vangnet. Een voorbeeld daarvan is de betrokkenheid van vrijwilligers bij de opvang van vluchtelingen. Een ander goed voorbeeld daarvan is het inkomensondersteunings- en armoedebeleid, en de Voedselbank in het bijzonder. Wij spannen ons de komende vier jaar in voor een zodanige transformatie van het sociale domein in de gemeente Zuidhorn, dat een beroep op de Voedselbank niet langer noodzakelijk is.

Onderwijs zien wij als een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van de mens en van grote invloed op zijn rol en kansen in de maatschappij. We zijn samen met het onderwijs partners in het sociale domein. Goed onderwijs, dat in verbinding staat met de andere onderdelen van het sociale domein, vinden wij daarom erg belangrijk. We streven naar een cultuur van kennisgierigheid en stimuleren dat iedereen het beste uit zichzelf haalt. Het leven lang leren zien wij als een vanzelfsprekendheid. Wij gaan als partner in het sociale domein hierover met het onderwijs het gesprek aan. Wij willen zicht krijgen op de kwaliteit en deze waar mogelijk helpen verbeteren.

Sport is net als onderwijs een belangrijke basisvoorziening in de samenleving. Sport draagt bij aan gezondheid en welbevinden en is op het gebied van gezondheid en zorg een belangrijke voorliggende voorziening. Maar sport is nog veel meer: het is een belangrijke bouwsteen voor sociale contacten, het opdoen van sociale vaardigheden, ontmoeting en saamhorigheid. Daarmee is een levendige sportcultuur een belangrijke voorwaarde voor de leefbaarheid van onze dorpen.

In de sport nemen veel inwoners van onze gemeente als vrijwilliger hun verantwoordelijkheid voor de (inclusieve) samenleving. Wij waarborgen daarom de continuïteit van de breedtesport door mee te denken, verbindingen te maken tussen onderwijs, cultuur en sport, sportdeelname door vooral de jeugd te stimuleren en voor onze sportvoorzieningen te zorgen.

We leggen nadrukkelijker verbindingen tussen onderwijs, sport en cultuur. De doelgroep is de jeugd, maar ook ouders en ouderen worden hierdoor geïnspireerd. Ook hier weer is verbinden het leidend begrip. Daarom zetten we de komende jaren meer in op combinatiefunctionarissen.

Een levendig kunst- en cultuurbeleid draagt bij aan een open samenleving en een interessant woon- en werkklimaat. Initiatieven van inwoners, verenigingen en dorpen steunen we binnen de mogelijkheden die we hebben.

Ook hier spelen wij als lokale overheid een regisserende rol. Eén van de instrumenten waar wij daarbij gebruik van maken is de subsidie. Wij moderniseren ons subsidiebeleid, zodat het past bij de eisen die de transformatie aan ons stelt.

3.2 Mens en Omgeving

Wij leven in een groene en plattelandsgemeente met een goed voorzieningenaanbod en 15 kernen waar het goed wonen en leven is. Dat moet zo blijven en daarom zetten wij ons de komende vier jaar in om de leefbaarheid van onze kernen te behouden en waar mogelijk te verbeteren.

Op het gebied van wonen brengen wij de behoeften in kaart en regisseren wij de realisatie van voldoende koop- en huurwoningen. Wij gaan er vanuit dat de lopende nieuwbouwprojecten worden voortgezet en sturen daar actief op. Dit geldt voor de projecten in Zuidhorn waaronder de Oostergast, en voor de projecten in de andere kernen, zoals Oldehove, Grijpskerk en Aduard.

Het perspectief voor de tweede fase van de Oostergast ligt vooreerst op 2023. Wij bouwen vraaggericht en hebben een stevige verbinding met de vraagzijde van de woningmarkt. We beperken onze risico's door onze grondexploitatie jaarlijks te actualiseren en behoedzaam om te gaan met kosten en grondaankopen. Wij hebben extra aandacht voor de herstructurering van de bestaande woningvoorraad. Wij pleiten daarbij voor het behoud van goedkope huurwoningen in alle kernen. In het geval van de overgang van een huur- naar koopwoning dient een starterslening tot de mogelijkheden te behoren. Verpaupering en leegstand gaan we tegen. We kiezen daarbij voor creatieve en innovatieve oplossingen.

De leefbaarheid van de kernen is voor ons belangrijk. Deze wordt onder meer bepaald door het woningaanbod, voorzieningen, onderwijs en bereikbaarheid. Samen met inwoners kijken wij per kern naar wat er nodig is.

De aardgaswinning in onze provincie en in het bijzonder in en aan de rand van onze gemeente is van wezenlijke invloed op de leefbaarheid van ons gebied. We onderkennen dat ook in onze gemeente schade door de aardgaswinning is en zal ontstaan. Wij willen zicht krijgen op de effecten van de aardgaswinning / aardbevingen en deze op een tijdige en goede manier het hoofd bieden. Binnen onze mogelijkheden ondersteunen wij door de gevolgen van aardgaswinning gedupeerde inwoners in hun informatievragen aan en positie ten opzichte van de NAM. We doen daarom, bij voorkeur samen met andere betrokken gemeenten en de provincie, hier onderzoek naar en treden waar mogelijk gezamenlijk met hen op. We nemen geen risico's op het gebied van ondergrondse opslag. Binnen onze mogelijkheden blijven we onze inwoners die last hebben van laagfrequent geluid, steunen in hun zoektocht naar informatie en erkenning van hun problemen.

Wij blijven inzetten op een stevig plattelandsbeleid, waarin wij met andere partners, zoals de gebiedscoöperatie, inwoners en bedrijven, initiatieven tot bloei laten komen en daarbij aanspraak maken op financiële ondersteuning door de provincie, het Rijk en Europa. In dit verband ontwikkelen wij een visie op het Middag Humsterland. Wij koesteren het open karakter van ons landschap. Initiatiefnemers voor windmolens en hoogspanningsmasten, in en aan de randen van onze gemeente en vooral in het Middag Humsterland kunnen rekenen op een kritische en terughoudende opstelling van onze kant.

We gaan na op welke wijze we woningisolatie, andere energiebesparing en de toepassing van duurzame energie kunnen aanjagen. We stimuleren energieneutraal bouwen. We maken werk van de nota “Zonnehorn” en realiseren een duurzaamheidsloket waar inwoners met hun vragen over duurzaamheid terecht kunnen.

Zwerfvuil is in toenemende mate een probleem in onze dorpen. Het is een directe aantasting van het woongenot en geeft bovendien blijk een van een sluimerende normvervaging. Wij zetten de komende jaren actief in op het voorkomen en opruimen van zwerfvuil. Wij gaan daartoe in gesprek met inwoners, spreken hen aan en vragen hen elkaar aan te spreken. Gezamenlijk steken wij de handen uit de mouwen om onze gemeente mooier te maken en te houden. De groene uitstraling van onze gemeente vinden wij belangrijk en we houden het onderhoudsniveau daarvan op peil.

3.3 Mens en Economie

Onze lokale economie staat onder druk. Het afgelopen jaar hebben veel inwoners hun baan verloren door onder meer faillissementen in de bouw en de sluiting van bedrijven. Onze ondernemers hebben soms moeite het hoofd boven water te houden en hebben niet altijd de gelegenheid, middelen of kennis om in te spelen op de ontwikkelingen van deze tijd. De veranderingen in de (wereld)economie vragen ook in de gemeente Zuidhorn om nieuwe verdienmodellen. Onze economie, onze bedrijven, werknemers en werkzoekenden hebben aandacht nodig.

Wij zetten daarom de komende vier jaar in op een actief lokaal werkgelegenheidsbeleid. Wij zorgen er in dat kader als eerste voor dat we weten wat er speelt. Wij houden daartoe contact met onze ondernemers, hun verenigingen en in het bijzonder met de grotere werkgevers zoals bijvoorbeeld die in de bouw en in de zorg. Zelfstandigen Zonder Personeel (ZZP) en starters hebben een steeds belangrijker rol in onze lokale economie: zij krijgen dus ook een plek in ons beleid. De aantrekkelijkheid van onze lokale economie willen wij in samenwerking met onze ondernemers verbeteren.

We blijven de komende vier jaar de agrarische sector in onze gemeente ondersteunen. Wij vestigen daarbij de komende tijd extra aandacht op innovatie, regionale voedselstrategie, verduurzaming en dierenwelzijn. Uitbreidingswensen van agrarische bedrijven toetsen we aan deze onderwerpen en aan de specifieke landschappelijke kwaliteiten van de omgeving.

Innovatie is voor ons een belangrijk thema. Wij zorgen daarom voor een verbinding tussen onze lokale ondernemers en kennisinstellingen, zoals de Rijksuniversiteit Groningen en Hogescholen, zodat zij elkaar kunnen ontmoeten en elkaar kunnen versterken. Daarmee willen wij onze economie een stimulans geven door vernieuwing in te brengen daarmee een klimaat te realiseren waarin ondernemers weer vooruit kunnen kijken.

Wij gaan actief op zoek naar werkgevers die zich in onze gemeente willen vestigen om met name laaggeschoolde arbeid te kunnen bieden. Een van de voorwaarden voor een beter vestigingsklimaat is het aanleggen van snel internet (glasvezel) op onze bedrijventerreinen en in ons buitengebied. Wij gaan hierin ondernemers en inwoners ondersteunen.

Waar mogelijk geven wij bij onze eigen inkoop van diensten en producten onze lokale en regionale ondernemers, zoals ZZP'ers en kunst gerelateerde ondernemers, een kans en zoeken wij daarbij de grenzen van het aanbestedingsrecht op. Dat doen wij direct door lokale ondernemers waar mogelijk mee te laten offeren en indirect door in het kader van social return gebruik van lokale partners aan te moedigen.

We zetten ons ervoor in dat inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een baan vinden. We intensiveren hiervoor de zogenaamde werkgeversbenadering en houden goed contact met de arbeidsmarktregio. We tonen voorbeeldgedrag, bijvoorbeeld door het inhuren van SW-medewerkers voor het groenonderhoud, en bieden ruimhartig stage- en werkervaringsplaatsen aan scholieren, studenten en werkzoekenden.

We geven verder inhoud aan de rol van Recreatie en Toerisme in de toekomstvisie. De toeristische ondernemersvereniging Westerkwartier speelt hierbij een belangrijke rol.

Wij respecteren de zondagsrust. Wij gaan daarom geen winkelopening op zondag mogelijk maken. Dit past bij de sociaal economische en culturele kenmerken van onze gemeente.

3.4 Mens en Mobiliteit

De komende vier jaar zetten wij in op een verbetering van de mobiliteit. We maken ons sterk voor een betere bereikbaarheid en de intensiteit van het openbaar vervoer, zodat mensen de auto makkelijker laten staan en multimodaal vervoer (het combineren van verschillende vervoermiddelen in een reis zoals fiets en trein) toeneemt.

Uitgangspunt is een ketenbenadering met Zuidhorn en Grijpskerk als centrale punten. Wij realiseren een transferium in Zuidhorn, een uitgebreide P+R in Grijpskerk en onderzoeken de mogelijkheden voor een P+R-plaats bij Nieuwklap. Wij streven naar een verhoging van het aantal treinen tussen Groningen en Leeuwarden. We brengen, als er zich een mogelijkheid voordoet, bijvoorbeeld in het kader van de elektrificatie van het spoor, de verdubbeling van de spoorbrug over het Van Starckenborghkanaal terug op de politieke agenda. Daarnaast onderzoeken we in overleg met het OV-bureau in Groningen de verdere flexibilisering van ons openbaar vervoer. Een beter, frequenter en meer vraaggericht openbaar vervoer maakt het overstappen aantrekkelijker. Dat leidt tot vermindering van het autoverkeer, in het bijzonder in de spits op de N355.

We houden een vinger aan de pols voor de tijdige realisatie van grote infrastructurele projecten, zoals de rondweg en brug bij Aduard. We bevorderen onderzoek naar oplossingen voor de lange wachttijden bij Gaarkeuken.

Ons bestaande wegennet koesteren we en de komende vier jaar ligt de prioriteit bij het veilig houden van de bestaande wegen en het voorkomen van kapitaalvernietiging. Bij onderhoud en herstructurering passen we binnen de financiële kaders duurzame materialen en innovatieve oplossingen toe.

Als we financieringsmogelijkheden (vooral provincie, Rijk en Europa) zien dan zetten we ons in voor de aanleg van enkele fietspaden, zoals Niezijl-Kommerzijl en Aduard 800-Zuidhorn.

We maken een plan voor de verkeerscirculatie in het dorp Zuidhorn, waarin we in het bijzonder aandacht geven aan de voetganger en fietser.

3.5 Mens en Maatschappelijk Vastgoed

De uitvoering van het gemeentelijk vastgoedbeleid zetten we voort.

Wij vinden het belangrijk om ook bij het maatschappelijk vastgoed de verantwoordelijkheden met onze inwoners te delen. Wij maken hen bewust van wat het kost, bijvoorbeeld door inzicht te geven in de kosten van energie. We gaan de kosten, waaronder die van energie, redelijker verdelen. Wij doen dat in afstemming met de andere Westerkwartiergemeenten.

Onze inwoners zijn de belangrijkste gebruikers van ons maatschappelijk vastgoed. Wij vinden het daarom belangrijk om met hen in contact te zijn, hun wensen te kennen en te weten tegen welke beperkingen zij aanlopen. We nodigen hen uit om met ideeën te komen, bijvoorbeeld over het benodigde aanbod in een dorp of over het verdelen of overnemen van onderhoudstaken.

Wij zorgen er de komende bestuursperiode voor dat ons maatschappelijk vastgoed en dat met name het vastgoed dat we behouden, goed onderhouden blijft worden. We werken planmatig. We maken daartoe een meerjaren-onderhouds-plan, waarbij wij ook waar mogelijk ons vastgoed verduurzamen. De Trias Energetica is ook hierbij ons leidend principe.

3.6 Mens en Dienstverlening

Wij zijn ons ervan bewust dat de gemeente het eerste aanspreekpunt van het openbaar bestuur is. Dat biedt mooie kansen en schept ook de nodige verplichtingen.

De verhouding tussen ons en onze inwoners wordt op vele terreinen een andere, meer gelijkwaardig. Niet meer verstrekken, toestaan of verbieden maar meedenken, initiëren, ondersteunen, verbinden en uitleggen. We gaan midden tussen de mensen staan. Dat vraagt ook een verandering bij onze ambtelijke organisatie.

We vinden het belangrijk dat wij gezamenlijk met onze medewerkers meer zichtbaar zijn voor de inwoner, meer naar buiten gaan en meer bij mensen thuis komen. Wij vinden het belangrijk dat we dat zo efficiënt en effectief mogelijk doen en we gebruiken daarbij de technieken van deze tijd. Dat betekent dat we zorgen voor een goed functionerende basis ICT-structuur, zoveel mogelijk geharmoniseerd in het Westerkwartier.

Wij zorgen er voor dat onze medewerkers buiten het gemeentehuis aangesloten kunnen blijven op onze systemen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van tablets / laptops. We brengen het gemeentehuis naar de inwoner thuis.

We doen het voor de inwoners van de gemeente Zuidhorn. Ook in een veranderende verhouding willen wij dat onze inwoners tevreden zijn over onze dienstverlening. We willen dan ook onze hoge klanttevredenheidsscores behouden.

Wij spelen als lokale overheid een belangrijke rol, een voorbeeldrol. Als wij niet verduurzamen, kunnen we dat ook niet van onze inwoners vragen. Wij zetten daarom de komende vier jaar extra in op het verduurzamen van ons handelen. Duurzaamheid wordt in de gehele organisatie verinnerlijkt en daardoor een tweede natuur. Dat is in eerste instantie terug te zien in stroomverbruik, gebruik van materialen, woon-werkverkeer, dienstreizen en zonnepanelen op onze gebouwen. Maar daar houdt het niet op: op ieder terrein waar wij op actief zien, stellen wij ons de vraag: "Kan het duurzamer?". Dus als wij wegen vervangen, dan overwegen en zo mogelijk kiezen wij voor duurzame en innovatieve oplossingen. Als wij producten en diensten inkopen, dan nemen wij productie en vervoerskosten mee in onze afweging. Maar ook de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is een criterium waaraan wij gaan toetsen. We willen daarbij vernieuwend zijn en onderzoeken daarbij mogelijkheden en initiatieven die er zijn.

Een belangrijk onderwerp dat de raad de komende tijd voor keuzes stelt, is de voorbereiding van de herindeling in het Westerkwartier. Wij vinden dat de basis voor herindeling niet alleen gelegen moet zijn in ruimtelijke en economische opgaven maar ook in de opgaven op sociaal gebied. Wij geven daarbij de voorkeur aan een verbinding met de andere Westerkwartiergemeenten. Wij gaan met de gemeente Winsum in overleg over de wijze waarop we inwoners bij de toekomst van het Middag Humsterland betrekken. Een besluit tot herindeling kan alleen op onze steun rekenen als de raad ervan overtuigd is, dat voldaan is aan de voorwaarden die hij gesteld heeft.

Welk besluit er ook genomen wordt, wij doen ons uiterste best om de gemeente het menselijke gezicht te laten houden en te organiseren naar de menselijke maat. De inwoners moeten zich her- en erkend weten. Wij betrekken onze inwoners daarom vroegtijdig en actief bij het proces van de voorbereiding van herindeling in het Westerkwartier: zij praten mee en hebben invloed. Wij laten ons graag in die dialoog inspireren tot een visie op de wijze waarop wij het menselijke gezicht en de organisatie op de menselijke maat vormgeven. Wij borgen dit in de op te stellen Gebiedsvisie Westerkwartier.

In de aanloop naar de herindeling werken wij over de volle breedte samen met de andere Westerkwartiergemeenten. We trekken waar mogelijk samen op. Er van uitgaande dat de door de raad gestelde voorwaarden worden beantwoord, onderzoeken we in de voorbereiding van de herindeling de mogelijkheden van intensivering van de bestuurlijke samenwerking.

Voor andere samenwerkingsverbanden, zoals gemeenschappelijke regelingen, zoeken we naar mogelijkheden om de raad meer en vroegtijdiger sturing te geven. We handhaven deelname aan de Regio Groningen – Assen, omdat deze goede verbindingen versterkt en het nodige oplevert.

3.7 Mens en Financiën

Wij leven in een periode waar veel inwoners te maken hebben met minder geld in hun portemonnee, bijvoorbeeld door hogere (energie)lasten of lagere inkomsten door verlies van een baan. Tegelijkertijd krijgen wij als gemeente te maken met nieuwe taken vanuit het Rijk op het gebied van Jeugdzorg, participatie en WMO die gepaard gaan met forse bezuinigingen.

Wij streven ernaar om de nieuwe taken met de bestaande budgetten uit te voeren. De daadwerkelijke invulling van de nieuwe taken krijgt pas in de loop van 2014 zijn beslag. Wij nemen daarbij als uitgangspunt dat we niemand tussen wal en schip laten vallen. Dat brengt mogelijk een risico met zich mee.

Eventuele tegenvallers, die zeker in de eerste jaren mogelijk zijn, vangen wij op vanuit onze Algemene Bedrijfsreserve (ABR). Het door de raad bepaalde minimumniveau van de ABR bedraagt momenteel € 3,8 miljoen.

Door de decentralisatie van nieuwe taken zal onze begroting in 2015 met naar schatting € 7 - € 10 miljoen toenemen. De financiële risico's, die met de nieuwe taken samenhangen, kunnen leiden tot verhoging van het minimumniveau van de ABR. Wij doen dat in lijn met de bestaande budgetcyclus. Met betrekking tot de OZB volgen we het meerjarenperspectief, dat voorziet in een gematigde jaarlijkse toename van de OZB met 5% in 2015, 2016 en 2017. Dit gezien de taakstellende bezuiniging die voor deze jaren al is opgenomen én de risico's van de decentralisaties, die het rijk ons met bezuinigingen oplegt. Jaarlijks leggen wij aan de raad opnieuw een integrale afweging voor over de hoogte van de OZB. Als de financiële ruimte het toelaat zullen we de stijging van de OZB terugbrengen tot de inflatiecorrectie.

Externe financiering biedt kansen om ontwikkelingen in gang te zetten. Vernieuwende financieringsmogelijkheden, zoals het Groenfonds, crowdfunding en revolverende fondsen, stellen inwoners en ons in staat om initiatieven te ondersteunen. Wij gaan de mogelijkheden hiertoe onderzoeken.

We realiseren in ieder geval een innovatief gemeentelijk leefbaarheidsfonds, van waaruit we maatschappelijke initiatieven kunnen ondersteunen.

Wij willen daarnaast ook een onderzoek doen naar een andere manier van OZB heffen met betrekking tot de verdeling tussen woningen en niet-woningen.

Dit bestuursakkoord is kaderstellend voor de komende vier jaar. De financiële vertaling van onze ambities zal jaarlijks bij de begroting aan de raad worden voorgelegd.

4 Portefeuilleverdeling

De portefeuilleverdeling ziet er – op hoofdlijnen – als volgt uit:

Bert Swart: Burgemeester 	Fred Stol: Wethouder
Algemene zaken en beleidscoördinatie	Ruimtelijke ordening
Organisatie en informatievoorziening	Volkshuisvesting en woningbouwontwikkeling
Intergemeentelijke samenwerking en herindeling	Grondexploitatie
Voorlichting en interactief bestuur	Plattelandsbeleid
Openbare orde en veiligheid	Maatschappelijk vastgoed
Bedrijvencontacten	Economische zaken
Bovengemeentelijke infrastructuur	Recreatie en toerisme
Centrumontwikkeling Zuidhorn	Monumentenzorg
Coördinerend pfh. dienstverlening	Brede maatschappelijke discussie: lerende economie
Coördinerend pfh. handhaving	
Coördinerend pfh. mensgericht werken	
Coördinerend pfh. toekomstvisie	
Brede maatschappelijke discussie: herindeling	

Bert Nederveen: Wethouder 	Henk Bakker: Wethouder
Transformatie sociaal domein	Onderwijs
Sociale zaken en maatschappelijk werk	Milieu en duurzaamheid
Wmo	Mobiliteit
Gehandicaptenbeleid	Openbare werken, infrastructuur, straten en pleinen
Jeugd- en ouderenzorg	Sportbeleid
Gezondheidszorg	Bibliotheekwerk
Financiën en belastingen	Kunst en cultuur
Brede maatschappelijke discussie: sociaal domein	Bouw- en woningtoezicht
	Dierenwelzijn
	Coördinerend pfh. duurzaamheid

We hebben voor herkenbaarheid de bestaande benaming van de portefeuilles zoveel mogelijk gehandhaafd. Er is wel een aantal veranderingen doorgevoerd. Zo is het onderwerp dorpshuizen en mfc ondergebracht in de portefeuille maatschappelijk vastgoed. Het onderwerp transformatie sociaal domein is uitdrukkelijk benoemd.

Op een aantal onderwerpen werken we in duo's. Voorbeelden daarvan zijn:

- sportbeleid en vastgoed (Henk Bakker en Fred Stol);
- economische zaken en bedrijvencontacten (Fred Stol en Bert Swart);
- grondexploitatie en financiën (Fred Stol en Bert Nederveen);
- brede school en maatschappelijk vastgoed (Henk Bakker en Fred Stol).

Daarnaast hebben we voor ieder van de twee pijlers een coördinerend portefeuillehouder aangewezen: Bert Swart voor de pijler mensgericht werken en Henk Bakker voor de pijler duurzaamheid.